

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi opintotukilain ja asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 73/1999 vp laeiksi opintotukilain ja asumistukilain muuttamisesta. Eduskunnalle on sivistysvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 8/1999 vp.

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää

opiskelijoiden asumisjärjestelmän vaikutukset opiskelijoiden asumisolosuhteisiin ja mahdollisuuden opiskelijoiden asumisen tukemiseen ympärivuotisesti.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 14 ja 20 §, 22 §:n 2 momentti ja 25 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 1 momentti ja 25 a §:n 1 momentti laissa 457/1997, 11 §:n 1 momentti laissa 1117/1997, 14 § osaksi laissa 940/1995, 20 § laissa 49/1997 ja 22 §:n 2 momentti mainitussa laissa 940/1995, sekä

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 940/1995, 49/1997 ja 1117/1997, uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, lakiin uusi 14 a ja 19 a §, sekä 25 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 457/1997, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon hakijan omat ja hänen vanhempiansa tulot sekä asumislisää myönnettäessä hakijan aviopuolison tulot siten kuin tässä laissa säädetään.

7 §

Opintotukeen oikeuttava aika

Opintotukea myönnetään päätoimisten opintojen ajaksi. Yhtäjaksoisesti vähintään

kahdeksan viikkoa kestävät opinnot oikeuttavat kahden kuukauden opintotukeen.

11 §

Opintorahan määrä

Jollei 17—22 §:stä muuta johdu, opintorahan määrä kuukaudessa on:

1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 230 markkaa korkeakoulussa ja 130 markkaa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 630 markkaa korkeakoulussa ja 380 markkaa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;

2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 750 markkaa korkeakoulussa ja 500 markkaa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias; sekä

3) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 1 540 markkaa ja muussa oppilaitoksessa 1 270 markkaa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta tai avioliitossa taikka elatusvelvollinen.

Jos opiskelija asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, opintoraha myönnetään samansuuruisena kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle.

14 §

Asumislisä

Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra- tai asumisoikeusasunnossa. Asumislisään ei kuitenkaan ole oikeutettu opiskelija, joka:

- 1) asuu vanhempansa luona;
- 2) asuu samassa asunnossa oman tai aviopuolisonsa lapsen kanssa;
- 3) asuu aviopuolisonsa omistamassa asunnossa; taikka
- 4) olisi oikeutettu maksuttomaan asuntola- paikkaan, ellei ole erityisen painavia syitä sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntola- paikkaa vastaan.

Aviopuoliso on rinnastetaan henkilö, jonka kanssa opiskelija elää avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, opiskelijalle voidaan kuitenkin myöntää asumislisä sellaisen asunnon asumismenoihin, joka on vuokrattu opiskelun vuoksi ja sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto.

Ulkomailla opiskelevalle myönnetään asumislisää samoin edellytyksin kuin Suomessa opiskelevalle. Ulkomailla opiskelevalla on kuitenkin oikeus asumislisään sen estämättä mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään.

14 a §

Asumislisän määrä

Asumislisän määrä on 80 prosenttia kuukausivuokrasta, käyttövastikkeesta taikka

niihin rinnastettavista vuokrasopimuksen tai asumisoikeussopimuksen mukaisista kiinteän suuruista kuukausittaisista asumismenoista. Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon 1 275 markan ylittävältä osalta. Opiskelijan osuus asumismenoista saadaan jakamalla koko asunnon asumismenot asukkaiden lukumäärällä, jollei erityisestä syystä hyväksyttyä muuta jakoperustetta.

Jos opiskelija asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa, asumislisän määrä on enintään 350 markkaa kuukaudessa. Kansanopiston tai liikunnan koulutuskeskuksen maksullisella linjalla opiskelevan, oppilaitoksen asunnossa asuvan opiskelijan asumislisän määrä on 350 markkaa kuukaudessa.

Ulkomailla opiskelevan asumislisän määrä on 1 075 markkaa kuukaudessa. Opetusministeriö voi määrätä, että ulkomailla opiskelevan asumislisä on tätä pienempi, jos opiskelumaan vuokrataso on alhainen.

Asumislisää ei makseta, jos asumismenot ovat alle 200 markkaa kuukaudessa.

19 a §

Aviopuolison huomioon ottaminen asumislisää myönnettäessä

Opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen asumislisään, jos hänen aviopuolisonsa tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen määrä on enintään 90 000 markkaa vuodessa. Asumislisää vähennetään jokaista tuloajan ylittävää täyttä 4 000 markkaa kohden 10 prosenttia.

Jos aviopuolisot eivät asu samassa asunnossa, puolison tuloja ei kuitenkaan oteta huomioon.

20 §

Eräiden etuuksien huomioon ottaminen

Jos opiskelija saa oppilaitokselta taikka opiskelun tai sen yhteydessä tehtävän työn johdosta palkkaa, päivärahaa tai toimeentulon turvaamiseen tarkoitettua apurahaa tai muuta opintorahaa vastaavaa taloudellista tukea, opintorahaa voidaan alentaa tai se voidaan evätä siten kuin opetusministeriö määrää.

22 §

Veronalaiset tulot

Hakijan vanhempien 11 ja 19 §:ssä tarkoitettu tulo ja hänen aviopuolisonsa 19 a §:ssä tarkoitettu tulo otetaan huomioon viimeksi toimitetun valtionverotuksen tietojen perusteella verotuksen päättymisen jälkeen seuraavan vuoden alusta. Vanhempien ja aviopuolison ulkomailla saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi veronalainen. Ulkomailla saatu tulo otetaan huomioon bruttomääräisenä opintotuen hakemista edeltäneeltä ajalta. Jos vanhempien tai aviopuolison taloudellinen tilanne on verovuoden jälkeen olennaisesti muuttunut, muutokset voidaan ottaa huomioon tukea myönnettäessä. Asetuksella säädetään, mitä olennaisella muutoksella tarkoitetaan ja miten ulkomailla saadut tulot selvitetään.

25 a §

Opintotuen tarkistaminen ilman hakemusta

Opintoraha ja asumislisä tarkistetaan tai lakkautetaan ilman hakemusta kalenteri-

vuosittain vuoden alussa verotuksen valmistumisen jälkeen vanhempien verotustietojen ja asumislisä aviopuolison verotustietojen perusteella. Tarkistusta ei kuitenkaan tehdä, jos opintoraha tai asumislisä on edeltävän syyslukukauden aikana tarkistettu vanhempien tai asumislisän osalta aviopuolison taloudellisessa tilanteessa tapahtuneen olennaisen muutoksen johdosta.

Muiden kuin 2 momentissa mainittujen asumislisän saajien asumislisä tarkistetaan, kun asumislisän alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut vähintään kaksi vuotta. Jos asumislisän saaja ei kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan kehotuksesta toimita asumislisän tarkistamiseksi tarvittavia tietoja, asumislisä lakkautetaan edellä mainittua kahden vuoden määräaikaan lähinnä seuraavan maaliskuun tai marraskuun alusta lukien. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat ohjeet tarkistusmenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukuuta 2000. Lain 20 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä elokuuta 2000. Lain 25 a §:ää sovelletaan 1 päivästä maaliskuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki**asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 1 §:n 2 momentti sekä 2 ja 15 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 154/1987, 2 § viimeksi mainitussa laissa ja laeissa 989/1996 ja 1032/1997 sekä 15 § laeissa 755/1993, 66/1994, 1121/1994 ja 195/1999, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 154/1987 ja 989/1996, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi ja 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 154/1987 sekä laeissa 866/1980 ja 1199/1993, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Samassa asunnossa pysyvästi asuvat henkilöt katsotaan samaan ruokakuntaan kuuluviksi. Jos jotkut asunnossa asuvista hallitsevat osaa asunnosta erillisen vuokrasopimuksen tai sitä vastaavan hallintasopimuksen perusteella taikka jos heidät on hoitosopimuksella sairauden tai vamman perusteella sijoitettu ruokakunnan hoidettaviksi, heidät katsotaan kuitenkin eri ruokakunnaksi. Samassa asunnossa asuvat aviopuolisot, avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävät henkilöt ja keskenään suoraan etenevässä tai takevässä polvessa olevat sukulaiset sekä alaikäiset sisarukset katsotaan kuitenkin aina samaksi ruokakunnaksi, ellei 3 momentista muuta johdu. Tässä momentissa tarkoitettuihin sukulaisiin rinnastetaan myös otto- ja kasvattilapset.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun ruokakuntaan ei lueta opiskelijaa, joka opintotukilain (65/1994) 14 §:n mukaan on oikeutettu asumislisään, paitsi jos asumislisä on myönnetty ruokakunnan jäsenen toisella paikkakunnalla olevaa asuntoa varten, eikä opiskelijaa, joka saa vieraan valtion opintotukea tai vastaavaa etuutta.

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

1) vuokralla asuvalle opiskelijalle, joka opintotukilain 14 §:n mukaan on oikeutettu asumislisään, paitsi jos opiskelija luetaan asumistukea saavaan ruokakuntaan, taikka opiskelijalle, joka saa vieraan valtion opintotukea tai vastaavaa etuutta tai jolla on oikeus maksuttomaan asuntoon oppilaitoksen puolesta tai joka saa työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) tai työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) mukaista majoituskorvausta;

2) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen;

3) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n

mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen; eikä

4) ruokakunnalle, johon kuuluva saa eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

6 §

Jos samassa asunnossa asuu 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu opiskelija, luetaan asumistukea määrättäessä ruokakunnan asumismenoiksi ruokakunnan jäsenten lukumäärää vastaava osuus koko asunnon asumismenoista, jollei erityisestä syystä hyväksyttyä muuta jakoperustetta.

15 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

1) jos ruokakunnan pysyvässä kuukausituuloissa on tapahtunut asetuksella tarkemmin säädettyä huomattava muutos;

2) jos ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden lukumäärä muuttuu pysyvästi tai jos ruokakunta ottaa alivuokralaisen taikka luopuu alivuokralaisen pitämisestä;

3) jos ruokakuntaan kuuluva, samassa asunnossa asuva henkilö aloittaa opinnot, joiden perusteella hän on oikeutettu opintotukilain mukaiseen asumislisään tai hän muutoin tulee oikeutetuksi asumislisään taikka jos samassa asunnossa asuvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuna opiskelijan oikeus asumislisään päättyy; tai

4) kun asumistuen alkamisesta tai edellisestä tämän momentin mukaisesta tarkistamisesta on kulunut vuosi.

Asumistuki tarkistetaan 1 momentin 1 kohdan nojalla tulojen muutosta seuraavan kuukauden alusta ja 2 kohdan nojalla olosuhteiden muutosta seuraavan kuukauden alusta sekä 3 kohdan nojalla sen kuukauden alusta, josta oikeus asumislisään alkaa tai sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona oikeus asumislisään päättyy. Jos ruokakunnan tulotaso muuttuu kesken kuukauden, muutoksen katsotaan tapahtuneen siitä ajankohdasta, josta muuttunutta tuloa aletaan ansaita. Asumistukea ei kuitenkaan koroteta takautuvasti kuin enintään hakemiskuukautta edeltävältä kuukaudelta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna tarkistuksen lisäksi asumistukiin voidaan tehdä yleinen tarkistus valtioneuvoston määräämällä tavalla ja valtioneuvoston määräämällä ajankohdasta lukien asumiskustannusten yleisen muutoksen perusteella.

Asumistuki lakkautetaan:

1) muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jos ruokakunta muuttaa pois asunnosta, johon asumistukea on myönnetty; tai

2) sen kuukauden alusta, jolloin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tarkistus tulee voimaan, jos ruokakunta ei kansaneläkelaitoksen kehotuksesta kohtuullisessa ajassa anna asumistuen tarkistamiseksi tarvittavia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2000 ja sitä sovelletaan lain voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan asumistukeen.

Jos asumistukea saavan kanssa samaan ruokakuntaan kuuluva, ennen tämän lain voimaantuloa opiskelunsa aloittanut, tämän lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö tulee oikeutetuksi opintotukilain 14 §:n mukaiseen asumislisään 1 päivästä toukokuuta 2000 lukien opintotukilain muuttamisesta päivänä kuuta annetun lain (/) nojalla, tehdään tämän lain 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu asumistuen tarkistus kuitenkin sen kuukauden alusta, josta mainitulle henkilölle myönnetään asumislisä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1999
